

Iz 5, 1-7 Píseň o vinici

Autor přípravy

[Hana Pfannová](#)

1. První reakce

Jak to krásně začalo a děsně končí, co s tím vzhledem k posluchačům?

Týká se to Izraele...

Ale proč je to tedy text pro církev?

Krásná píseň o tom, kolik péče věnuje milý vinici - je nám vůbec jas-né, co všechno vinař pro vinici udělal?

Místo dobrých plodů odporná pláňata - je to opravdu tak zlé? Je to konstatování nebo varování?

Jak to, že ta vinařova péče nenese žádné plody? Není to taky jeho vi-na? Nedělal to špatně? To je naše obvyklá pochybnost a výtku vůči sobě samým - když naše práce nenese plody, je to asi naše vina

Tady je vina na vinici samé, dostala všechno, co mohla, pak už je to na ní. Je špatná, nestojí za to, aby se jí někdo dál zabýval

Vinař toho má dost, dává od toho ruce pryč, vinice vede vlastní život, pustne

Nebezpečí, že to bude vyloženo proti Izraeli, jako by se to nás netýka-lo

2. Text

2.1. Poznámky k jednotlivým výrazům

v 2: vauB' – nedozrálý hrozen; ničemné, zapáchající věci

v. 4: [:WDôm; - proč (často jako námitka, řečnický, expresivně)

v. 5: [dy – (hifíl) – dát vědět, prohlásit – vinař vyhláší, jak to bude s vinicí dál

v. 6.: ht'B' – spoušť, konec, destrukce

v. 7: jP'v.mi – soud, rozsuzování, právo, právní jednání

xP'f.mi – bezpráví, prolévání krve (slovní hříčka – místo miš-pat – hle – mispa, místo soudu bezpráví)

hq'd'c. – spravedlnost

hq['c. – křik (který se rozléhá ze Sodomy Gn 18,21, křik Ezaua, když přišel o požehnání Gn 27,34, křik v Egyptě po poslední ráně Ex 11,16), zase slovní hříčka – caka – caka

2.2. Kontext

následuje šesteré „běda“, píseň jako úvod

2.3. Komentář

v.1: vinice (vinná réva) – obraz pro Hospodinův lid – Ž 80, 9-12. je na svahu - je vidět, stejně jako Boží lid, jako církev je vidět.

v.2: zkypril ji – aby jeho lidi mohli zapustit kořeny hluboko, čerpat živi-ny, sílu.

Odstranil kameny – aby měli prostor pro růst. Vysadil ušlechtilou révu – dává vinici to nejlepší.

Vinař myslí na dlouhodobé použití vinice – staví strážní věž (ne jen stánky stavěné na období žně), staví lis – očekává úrodu. (Boží lid bý-vá lisován, těžké doby přicházejí, lis vydá dobrý užitek, dobré víno, to se očekává. Když církev projde lisem, vydá teprve užitek.)

Velké zklamání – plané ovoce – to je šok, nečekané, neslýchané

v.3: Slovo si bere sám vlastník vinice: sami rozhodněte spor mezi milým a vinicí

Žalobce je vlastník vinice, obžalovaná je vinice, soudcem jsou přítomní mužové.

Budou muset odsoudit sami sebe.

v.4: co zanedbal? Je jasné, že udělal všechno.

v.5: „odstráním, pobořím, udělám spoušť“ – zkáza není Hospodinova po-msta, ale důsledek nedůvěry, odpadnutí, nezodpovědnosti lidí před Bohem

Pobořím zídky – nebude rozdíl mezi ní a vnějším světem

v.6: vinice nebude mít dál péči vinaře, nechá ji spustnout. Lid bude vydán napospas nepřítelům (Jr 12,9nn)

Rozkáže mrakům a dešti – je jasné, že vlastník vinice není nikdo jiný než Hospodin (Ž 147,8; 104,3; Jb 37,12n)

v.7: odhaluje, že jde o podobenství.

Hospodinův lid nesplnil jeho očekávání, místo práva prolévání krve, místo spravedlnosti křik utiskovaných (Ex 22,22; Jb 34,28)

Právo a spravedlnost – život víry sz lidí není orientován jen na vnitřní stav, vlastní náboženské zkušenosti, ale zahrnuje i zájem o bližního, cizince, vdovy a sirotky. Hospodin čeká jako odpověď své vinice, jako její ovoce právo a spravedlnost, místo toho vidí bezpráví a slyší křik.

3. Teologická témata

- souvislost spravedlnosti a práva se životem víry

- adresáti písníčky jsou „obyvatelé Jeruzaléma a muži judští“ – tedy vedou-cí, „elita“ Božího lidu, ti, kdo určují směr. Píseň je určena těm, kdo moc dobře vědí, o co má jít, ne těm, kdo se jen tak tak orientují, na které někdy ukazujeme prstem - to oni nevědí, ten „zlý nevědoucí svět“. Právě ti, kdo vědí a vedou, mají odpovědnost za duchovní a společenskou krizi Izraele (církve, sboru).

- jaké jsou příčiny zlé situace? Že Bůh opustil svůj lid? A nebo že lid pohrdl veškerou Boží péčí? Odpovědnost za situaci je na nás.

4. Podněty pro kázání

- proč písníčka – upoutá pozornost, možnost expresivního vyjádření, krás-ný začátek, otázka Co? Proč? Jak to? Pak najednou šok z toho, co se s vinicí stane.

- vinař se nesmírně nadřel, než připravil všechny podmínky pro to, aby vinice nesla pořádné plody (vybral úrodný svah, atd. nepracoval nahodile, ale s rozmyslem).

Krásná píseň o tom, kolik péče věnuje milý vinici – kolik péče věnuje Hospodin svému lidu, nadřel se s ním, tolikrát ukázal svou blízkost, lásku, ale taky cestu, směrnice, aby lidi nepadali do příkopů, ale šli po slušné cestě

- zklamání – Bůh je zklamán. Není mu to jedno, kam se jeho lidi řítí. Hněv. Zklamání a hněv patří k sobě, když něčemu z lásky věnuji péči a nic z toho není, to bolí.

Všechna péče se zdá být k ničemu, odporná pláňata, proti očekávání místo pěkných plodů, místo poslušnosti, odpovědnosti chaos, svévole, všelijak rozbité vztahy. A vždycky to odnesou ti slabší, na ty právě pamatuje Hospodinovo právo a spravedlnost.

Kdo chce žít bez Boha, připravuje se o dobrý, plodný život, připravuje se o život.

Hospodin toho má dost, dává od toho – na čas – ruce pryč, lidi si vedou život sami podle sebe, pak to podle toho vypadá

- ptá se, kde je vina? Proč se to stalo? Už nám začíná docházet, že ta píseň je o Bohu a o jeho lidu. Přesněji - o Bohu a o nás. Není to příjemné na poslech. Čeká odpověď od nás. MY jsme tázáni. Pak si dá odpověď sám

- Co se stalo? Bůh dal všechno. S velikou láskou dal život, prostor, svět. Dal tolik darů, abychom mohli život dobře žít. Nabídl svou péči a blízkost. Ukázal hranice, aby bylo jasné, kde je pro život bezpečný prostor.

Jak je možné, že naše odpověď na jeho péči je nijaká, malá, kyselá, nejed-lá? Jak to, že jsme ho tolik zklamali? Kdo za to může?

- nebezpečí, že si řekneme, tak to platí pro Izrael, my jsme lepší. Cítíme se být spravedlivými a za stav naší vinice může přece komunismus, sekulari-zace, technika a kdo ví, co ještě. Izaiáš říká – ne, VY máte odpovědnost.

Není to příjemné, můžeme se cítit dotčeni. Co jsme pro víru zkusili. Koli-krát jsme se svou vírou vypadali před ostatními jako blázni z jiné doby. A teď máme poslouchat takové výčitky?

- přijmout to jako výhybku v myšlení. Opačný pohled na věc. Někdy zlostně obviňujeme Boha, že kdyby existoval, pak by to či ono nebylo. Bombardujeme ho otázkami, jak to že dopustil...

- Tady to jde v protisměru, otázka přichází od Boha k nám. Na tobě je teď člověče řada. Ty máš vše dobré k dispozici, jak to, že žádné ovoce není? Tedy – za to, jaké ovoce neseme, za to Bůh nemůže. On dává vše, co po-třebujeme, aby mohlo vyrůst dobré. Za kvalitu ovoce můžeme my. Tedy i za stav světa, vztahů, prostředí kolem nás.

Bůh se nás tou písní ptá – kde je tvoje odpovědnost, člověče? Všechno jsem ti dal. Co jsi s tím udělal?

- píseň může přivést k osvobodivému poznání, že za mnohé prostě můžeme sami. To poznání nás osvobozuje od pocitu, že jsme obětí všeho okolo, že vlastně nic nemůžeme. Můžeme mnoho, Bůh nás vybavil dostatečně, i když každého jinak. Máme možnost něco dělat

- Bůh se hněvá a nečeká na výmluvy. Jedná. Dobrá vinice, zahrnutá Boží-mi dary, péčí a láskou, vybavená k dobrému a plodnému životu bude zničena.

Tak to dopadne, když pohrdneme Boží přízní. Když odmítneme jeho ži-votodárnou péči. To jeho okopávání a kypření a zalévání. Když ho přesta-neme brát vážně.

Plevel začne prorůstat tím, co bylo dobré. Zakryje hranice a vnese chaos.

Stále to hrozí. Vinu za krize pak hledáme mimo sebe.

- co se dá dělat, když vyslechneme takovou píseň? Utéct? Odejít, vzdát to, nemá to cenu, nebo se vracet ke kořenům, zpátky na vinici, hledat znovu zasazení

- Co je to dobré ovoce? Právo (soud) a spravedlnost. Obojí těsně souvisí s milosrdenstvím, s Božím pokojem. Spravedlnost vysvobozuje. Smutného vytahuje z úzkosti, nuzného z bídy, poníženému dává důstojnost. Dává pros-tor k životu.

edice

27

[stáhnout PDF](#)